

B O S N A I H E R C E G O V I N A

NATACHA 11

BIGCYCLING.EU

NATACHA BOSNA I HERCEGOVINA

Vi, biciklisti koji se volite penjati, otkrijte na ovih nekoliko stranica čime je lista nacionalnih izazova u Bosni i Hercegovini tako bogata.

GEOGRAFIJA

MEDIJI

TURIZAM

SPORT

Bosna i Hercegovina

Geografija

Bosna i Hercegovina je država u južnoj Evropi koja pripada regionu Balkana. Okružena je Hrvatskom na sjeveru, zapadu i jugu, Srbijom na istoku i Crnom Gorom na jugu. Ima široki otvor od dvadesetak kilometara na Jadranskom moru.

Njegova površina je 51.129 km², što je gotovo ekvivalent Republike Hrvatske (56.542 km²) ili Slovačke (48.845 km²). Bosnu uglavnom zauzimaju isprepleteni reljefi Dinarskih Alpa, dijela Balkana čija nadmorska visina raste prema jugoistoku.

Preklapanje dolina i visoravni otežava prodor na teritoriju. Sve u svemu, zemlja je veoma planinska. Ovo nas dovodi do ukupno 100 natacha.

Dinarski Alpi prelaze državu, koja nam nudi nekoliko veoma visokih vrhova: Bjelašnica (2053m, #019 na listi), Paljenik-Vlašić (1925m, #036) Rosinj-Vranica (1906m, #039), VELIKA Jahorina (1563m, #082) ili Zelengora (1737m, #092). Neki voze mazge, ali vrijede Parpaillon ili Canigou.

Podjele Bosne i Hercegovine zapravo predstavljaju dvije paralelne organizacije teritorijalnih podjela zbog postojanja dva konstitutivna entiteta bosanskohercegovačke federacije:

Federacija Bosne i Hercegovine [Federacija Bosne i Hercegovine],
 republika bosanskih Srba [Republika Srpska (Republika Srpska)],

Federacija Bosne i Hercegovine

Republika bosanskih Srba

Ovo smo uzeli u obzir u našoj podjeli na zone. Ovo može izgledati složeno i sa upitnim raskrscnicama, ali zemlja je takva. Podjednake površine i reljefa, ova dva entiteta imaju po 50 natača.

BH01 (Federacija Bosne i Hercegovine – W)	30
BH02 (Federacija Bosne i Hercegovine – C)	20
BH03 (Republika Srpska (Република Српска) – N)	20
BH04 (Republika Srpska (Република Српска) – E)	30

Turistička Bosna i Hercegovina

Dva UNESCO lokaliteta povezana su s popisom. Stari mostarski most, sagrađen u 16. stoljeću, srušen 1993. godine i obnovljen deset godina kasnije, polazište je za Gornje Opine (026). U Višegradu se preko Drine proteže most Mehmed paše Sokolovića, savremen mostarskom. Posjetit će se penjanjem na Sjemeć (086). Počitelj i njegov povijesni centar (028) kandidati su za UNESCO-ovu listu.

Mostar

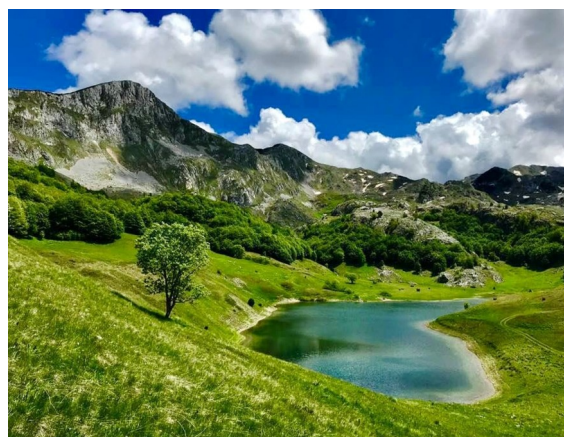
Višegrad

Bosna je dom tri nacionalna parka (Una, Kozara i Sutjeska). Rijeku Unu (na sjeverozapadu) otkrit ćete u podnožju Malog Očijeva (007) i Prkosa (005) i previdjeti je na vrhu Lohova (004). Kozara se nalazi na sjeveru. Ništa novo, jer je na VELIKOJ listi odabrana Mrakovica (053) i njena monumentalna 33m skulptura. Sutjeska se nalazi na jugoistoku.

Tri načina da ga posjetite: Zelengora (092), Drače (090) i Bakić (091).

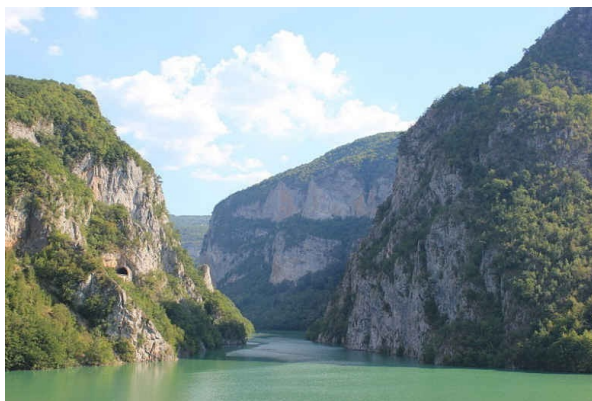
Una, u Nacionalnom

Parku Martin Brod Sutjeska

Dolina Drine nema ovaj status, a ipak... Ima iste kvalitete kao i rijeke koje je formiraju uzvodno (Tara i Piva u Crnoj Gori). Obavezno vidjeti: Šćepan Polje i njegov granični most (007 na crnogorskoj listi). Tu se Tara i Piva spajaju da formiraju Drinu, prelaze granicu i prelaze Nacionalni park Sutjeska. Budući da čini okosnicu istočne Republike Srpske (Zona 4), nemoguće ga je izbjeći.

Posebno će se ceniti prilikom prolaska jezera Perućac (077-Pribojevići i 078-Gladovići) ili u Nacionalnom parku Tara (Srbija). Prečicom Žlijebac (079) također vrijedi zaobići. U donjem dijelu, gradom Zvornikom (073) dominira tvrđava koja datira iz srednjeg vijeka i koja je dio nacionalne baštine.

Drina na ušću Lima

Drina na prelazu brane Perućac

Na listi se nalaze i dva parka prirode: Blidinje zahvaljujući Sovićkim vratima (018) i Hutovo blato u podnožju Cerovice (029).

Zeleni turizam upotpunit ćemo posjetom Avanturističkom parku na usponu na Peć Mlini (024).

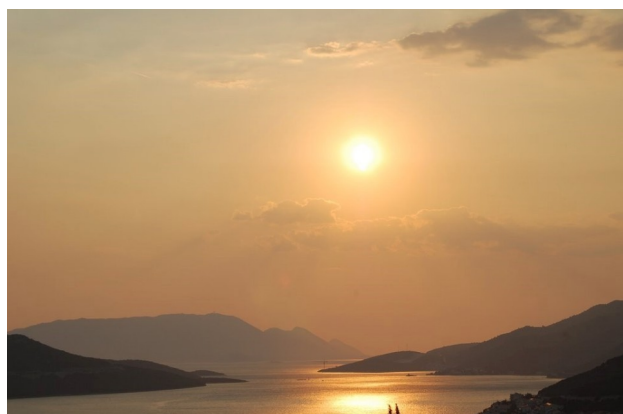
Neke plave turističke lokacije

Privala (015) se nalazi u blizini Buškog blata, jednog od najvećih vještačkih jezera u Evropi i važnog ornitološkog područja.

Upravo na Ramskom jezeru, u blizini Šćita, njegovog poluotoka i franjevačkog samostana počinje uspon na Zvirnjaču (016).

Radež (030), iznad Neuma, svjedoči o bosanskom prisustvu na rubu Jadrana. Dabrac (063) je veoma lijep vidikovac iznad rijeke Vrbasa.

Donja Strmica (087) je drugi pogled. Gleda na rijeku Lim, prije nego što se ulije u Drinu. Cesta je navedena na web stranici DangerousRoads pod nazivom "Put R467".

Impresija, zalazak sunca (u Neumu)

Dabrac u meandru Vrbasa

U Bosni je skijanje = Sarajevo, očigledno, od Zimskih olimpijskih igara 1984. godine (BIG i #082) stoga u panteonu ljetovališta. Na listi su još dva “ski centra”: Oštrelj (008) i Ponijeri (043).

Na listi se nalaze četiri zamka. Na njegovom kamenitom ogranku najimpozantniji je Srebrenik (032). Već spomenuti Zvornik (073) pruža pogled na Drinu i Maglaj (040) Bosne. Jajce (035) je razglednica: uspon počinje na kontaktu vodopada na Plivi, prolazi kroz male kaldrmisane uličice Jajca i završava kod bedema.

Tri turistička mjesta za uspon. Sva četiri lokaliteta su dio bosanskih nacionalnih spomenika.

Čudno za popis Balkana, samo jedan manastir, onaj Ozren (069).

Srebrenik

Jajce, njegove vodopade i svoju tvrđavu

Nekoliko mjesta sjećanja posvećenih partizanima koji su se borili protiv fašizma: Mrakovica (053), već pomenuta, Banj Brdo (057), kod Banje Luke, Grmeč (006) i Smetovi (042). Jedan od najimpozantnijih nalazi se u Nacionalnom parku Sutjeska, na Tjentištu.

Lista se vrti okolo, ali ne prolazi. Ako imate priliku, to je na M20 koja prolazi kroz nekadašnje BIG Čemerno.

Banj Brdo

Smetovi

Sportska vrijednost bosanskih uspona

7 uspona imaju veću poteškoću od one na VELIKOJ Jahorini (954 euroboda). Tri najteža su mazgaša: Bjelašnica je na vrhu sa 1416 poena, zatim Rosinj (039, 1189 poena) i Paljenik (036, 1069 poena).

Ova tri neasfaltirana uspona imaju svoje mjesto u patentu, jer omogućavaju pristup vrhovima Dinarskih Alpa. Sa svojih 1400 poena Bjelašnica se poredi sa klasicima žanra: Cortalets (1600 poena), Parpaillon-O (1530 poena) i Sommeiller (1460 m).

Top 4 cestovna kola: Humilišani (022, 1072 poena), Leotar (099, 1059 poena), Mazlina (049, 1011 poena) i Visočica (021, 996 poena). Poređenja radi, Alpe d'Huez ima 1068 bodova.

Bjelašnica

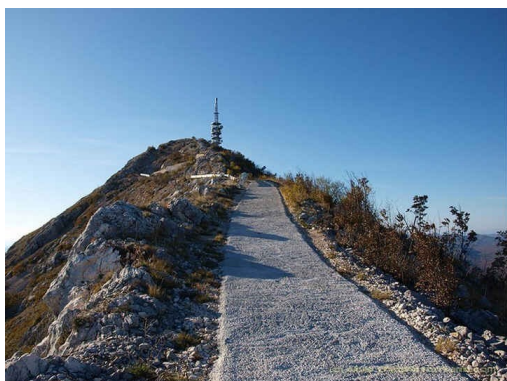

Paljenik

Najbolje bosanske bombe:

- 099- Leotar 35
- 039- Rosinj 34,7
- 034- Ilinčica, le mur de Tuzla 32,4
- 019- Bjelašnica (Igman road incl.) 30
- 054- Gradina 29,6
- 073- Zvornik Fortress 29,5
- 042- Spomenik Smetovi (Memorial) 28,3
- 047- Čavljak 28,1

Neke tačke poređenja: Nebelhorn 63, Oscheniksee 49, Angliru 45, Mortirolo-N 34, Puy- de-Dôme 30, Mur de Huy 26, Koppenberg 25.

Kraj Leotara (15%)

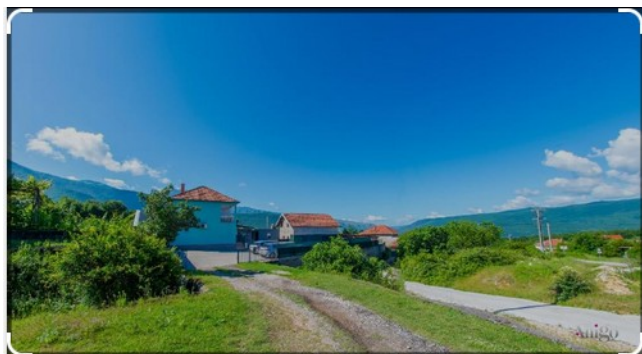

ulice Akifa Seremeta, u Ilinčici (17-18%)

Top 10 visinskih razlika:

- 019- Bjelašnica 1507m
- 036- Paljenik 1381m
- 039- Rosinj (Vranica) 1228m
- 021- Visočica 1254m
- 022- Humilišani 1080m
- 094- Novakuša 1043m
- 018- Sovićka vrata 1038m
- 082- Jahorina 1037m
- 086- Sjemeć 982m
- 043- Ponijeri ski centar 952m

Planinski ambijent Humilišana

Sjajan asfalt u Sjemeću

Za maratonce, preko 25 km:

- 089- Metaljka 39km
- 019- Bjelašnica (Igman road incl.) 38,7km
- 066- Kruševo Brdo 35km
- 043- Ponijeri ski centar 32,5km
- 082- Jahorina 32km
- 077- Pribojevići 30,7km
- 049- Mazlina 27km
- 094- Novakuša 26,4km

Bjelašničke krive

Na putu za Ponijere, kiša prije snijega

Bosanski biciklizam

Nekoliko rijetkih bosanskih biciklista probilo se u profesionalni peloton.

Vedad Karić redovno predstavlja svoju domovinu na međunarodnim takmičenjima, posebno na Mediteranskim igrama. U više navrata je postao prvak Bosne i Hercegovine, kako na cesti tako iu brdskom biciklizmu. 2020. godine izabran je da predstavlja svoju zemlju na Evropskom prvenstvu u cestovnom biciklizmu koje se održava u Plouayu. U maju 2024. završio je drugi na Tour of Albania.

Husein Selimović blista u septembru 2022. pobjedom na etapi Turneje Srbije. Ovo je najbolji rezultat za Bosnu i Hercegovinu u posljednjih 20 godina za cestovni biciklizam.

Vedad Karić prepoznaje uspon staze

Husein Selimović ponosan na svoju pobjedu u Srbiji

Sa ženske strane, *Lejla Njemčević*, prva bosanska profesionalka, pobijedila je u maratonu u kros-country-u na UCI Svjetskom kupu 2023. godine i tokom svoje karijere osvojila 35 UCI utrka uz 19 titula državnog prvaka u različitim biciklističkim disciplinama.

Lejla Njemčević u MTB šampionatu

...i sa dresom državnog prvaka

Bosanske rase su rijetke, ali zanimljive

B-Hard Ultrarace

Prezentacija izazova : <http://www.bhardultrarace.com/cp/bhard-about/>

Fokus na kontrolne tačke : <https://www.lfgss.com/conversations/327229/>

Fotografije i komentari: <https://www.picuki.com/profile/bhardultrarace>

Iz Banje Luke B-Hard obilazi centar i jug zemlje, sa namjerama prilično sličnim našim, jer spaja brdski biciklizam i turizam. Kontrolna točka 1 (CP1) nalazi se na Mrakovici (BIG i 053), a CP3 na Kupreškim vratima (BIG i 038). Čemerno je dio trase, ali smo ga uklonili jer je promet pojačan na M20.

Izazov prolazi i kroz Sjemeć (086) na izlazu Višegrad, Hranjen (050) i Olimpijsku Jahorinu (BIG i 082), kod Sarajeva. Zatim prelazi preko masiva Bjelašnice (019), preuzimajući asfaltni dio planine Igman (CP9, 1310m) koji produžavamo do 2050m. Isto važi i za drugi masiv, Vlašić (036, CP10), čiji je asfaltni vrh na 1490 m, dok se stazom ide na vrh (Paljenik, 1925 m).

Za završetak petlje u Banja Luci prolaze kroz Jajce (035).

Turneju po Srbiji

Turneja Srbije ponekad prolazi kroz Republiku Srpsku. 2012. godine, na primer, 4. etapa (Bajina Bašta-Pale) prešla je, pored veoma turističkog Nacionalnog parka Tara u Srbiji, Sjemeć. (086) i Ravna Romanija (080).

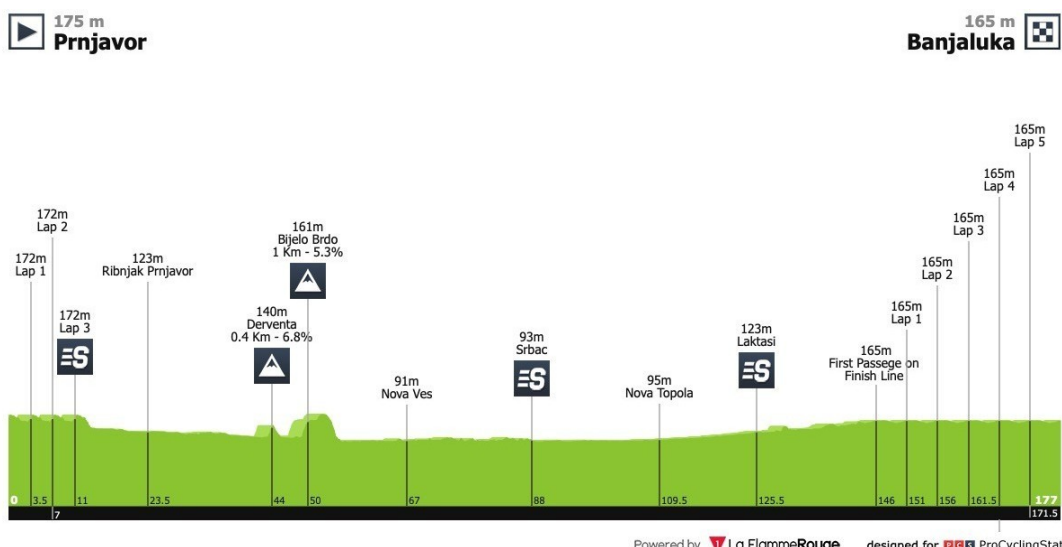

U 2019. godini 2. etapa Pale-Priboj prošla je kroz Romaniju (080) i prešla Donju Strmicu (087), u kanjonu Lima.

Beograd-Banja Luka (https://fr.wikipedia.org/wiki/Beograd-Banja_Luka)

Od 2007. godine I i II trke Beograd-Banjaluka povezuju glavne gradove Srbije i Srpske Republike Bosne.

Obale navedene na bosanskoj strani nisu izuzetne, jer je reljef na sjeveroistoku zemlje prilično nizak. Profil 4. etape 2019:

S vremena na vrijeme dobar izbor, kao 1. etapa 2019. Etapa je stigla u Vlasenicu, na kraju 10km uspona koji je integrisan u Karanfilicu (076).

U 2014. i 2015. godini, ASO, organizator Tour de France, Paris-Roubaix, Liège-Bastogne-Liège,... osnovao je VN Sarajeva, u znak sjećanja na atentat na nadvojvodu Fransoa-Ferdinanda 28. juna 1914. godine koji je započeo Prvog svetskog rata.

Vrhunac trke bio je na planini Igman, mjestu bosanskog rata. Naći ćete ga kao prvi dio Bjelašnice (019).

Herzegovina Classic nema odabrano brdo u Brevetu.

EDITIONS BIGCYCLING

www.bigcycling.eu